

KINSHIP NETWORKS OF THE THAI ELDERLY IN A RURAL AREA: A CASE STUDY OF NANG RONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**JONGJIT RITTIRONG 5238711 PRDE/D****Ph.D. (DEMOGRAPHY)****THESIS ADVISORY COMMITTEE: PRAMOTE PRASARTKUL, Ph.D., RONALD R. RINDFUSS, Ph.D., APHICHAT CHAMRATRITHIRONG, Ph.D., AREE JAMPAKLAY, Ph.D., BARBARA ENTWISLE, Ph.D.****ABSTRACT**

This study investigated the kin preferences of the elderly in rural Thailand, the availability of kinship networks who are potential caregivers, and factors affecting the availability of potential kin living within the same village. Longitudinal data collected in 1984, 1994, and 2000 in Nang Rong district in Buriram Province, Thailand were used. The survey was conducted at three levels—individual, household, and community—by the Nang Rong Project. This three-wave longitudinal study provides essential demographic data, complete social network data among kin, and geographic locations of dwelling units. The dataset allowed the researcher to investigate demographic changes as well as kinship network changes during the period. To supplement the quantitative data, a qualitative study was conducted in April 2012 to provide further explanations for the quantitative findings. In addition, methodologies from disciplines including social network analysis, spatial analysis, and multivariate analysis were integrated into this demographic study.

The results showed that most of the present generation of elderly in rural Thailand are able to access their preferred kin in their home village for various types of assistance and support: meal preparation, personal care, transportation, financial support, and emotional support. Factors affecting the availability of preferred kin depend upon the type of support and the gender of caretakers. Spouse, daughter, son, grandson, and granddaughter are the top rankings of kin preference. Siblings and neighbors are helpful when close kin are not available.

In Thai culture, children—especially daughters—are obligated to care for older parents to pay parents back for nurturing them in childhood. Necessary assistance for the elderly's daily living, which is meal preparation and personal care, are considered female tasks. Following matrilocal residential norms existing in northeastern Thailand, daughters play important roles as caregivers. The greatest concern regarding elderly care in the future is that the next generation may lack preferred kin; the percentage of kin availability in a village for the elderly's female offspring dramatically dropped about 18 percent compared to their elderly parents in 2000. Most existing kin in the village currently are of school age or work in the agricultural sector, which has the highest rate of out-migration from this region.

KEY WORDS: ELDERLY / KINSHIP NETWORK / SOCIAL TIES / SPATIAL FACTOR / KIN PREFERENCE**167 pages**

เครือข่ายญาติของผู้สูงอายุไทยในชนบท กรณีศึกษา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

KINSHIP NETWORKS OF THE THAI ELDERLY IN A RURAL AREA: A CASE STUDY OF NANG RONG DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

จงจิตต์ ฤทธิรงค์ 5238711 PRDE/D

ปร.ค. (ประชากรศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปราโมทย์ ประสาทกุล, Ph.D., RONALD R. RINDFUSS, Ph.D., อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์, Ph.D., อารี จำปากลาง, Ph.D., BARBARA ENTWISLE, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเครือข่ายญาติของผู้สูงอายุที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ความเป็นไปได้ที่จะมีญาติเพื่อดูแล และปัจจัยที่มีเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ที่จะมีญาติคอยให้ความช่วยเหลือ โดยใช้ข้อมูลระยะยาวจากโครงการนางรองที่เก็บข้อมูลในพื้นที่อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ในปีพ.ศ. 2527, 2537 และ 2543 ชุดข้อมูลนี้ประกอบด้วยข้อมูลด้านประชากร เครือข่ายทางสังคม และพิภพทางภูมิศาสตร์ของครัวเรือน ซึ่งช่วยให้สามารถศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางประชากรและเครือข่ายญาติระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว งานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในเดือนเมษายน พ.ศ. 2555 เพื่ออธิบายผลวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ในสาขาวิชาต่างๆ กับการศึกษาทางประชากร ได้แก่ การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ และการวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุส่วนมากสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือของญาติที่ต้องการ ด้านการเตรียมอาหาร การดูแลใกล้ชิด การเดินทาง การเงิน และการสนับสนุนด้านอารมณ์ เนื่องจากส่วนมากมีญาติอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทความช่วยเหลือและเพศของผู้สูงอายุ ญาติที่ผู้สูงอายุต้องการได้รับความช่วยเหลืออันดับต้นๆ ได้แก่ คู่สมรส ลูกสาว ลูกชาย หลานสาว และหลานชาย อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงผู้สูงอายุมักได้รับความช่วยเหลือจากพี่น้องที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงและเพื่อนบ้าน

การดูแลพ่อแม่ผู้ชราถือเป็นสิ่งที่ถูกควรปฏิบัติในสังคมไทยเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณที่พ่อแม่เลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก ประกอบกับธรรมเนียมการอยู่อาศัยหลังแต่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยลูกชายจะไปอยู่ที่บ้านพ่อแม่ภรรยา ในขณะที่ลูกสาวจะให้สามีเข้ามาอยู่ในบ้านพ่อแม่ของตนเอง อีกทั้งการดูแลผู้สูงอายุในชีวิตประจำวัน เช่น การเตรียมอาหารและการดูแลใกล้ชิดถือเป็นงานของผู้หญิง ดังนั้นลูกสาวผู้ที่อยู่กับพ่อแม่ จะมีบทบาทสำคัญในการดูแลพ่อแม่ที่สูงอายุ แม้ในปัจจุบันผู้สูงอายุยังสามารถหาผู้ดูแลที่เป็นญาติอยู่ในหมู่บ้านได้ไม่ยากนัก แต่สิ่งที่น่าสนใจสำหรับประชากรที่กำลังจะกลายเป็นผู้สูงอายุในรุ่นถัดไปอาจจะขาดแคลนคนดูแลเนื่องจากพบว่าประชากรรุ่นลูกที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีจำนวนลดลงมากถึงร้อยละ 18 และส่วนมากเป็นนักเรียนหรือคนที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมซึ่งมีแนวโน้มที่จะย้ายถิ่นในอนาคตก